

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

NR
40

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

ISSN 1231-269X

**ANALIZY
RYNKOWE**

PAŹDZIERNIK 2011

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Rynek oleistych na świecie – *W. Sabarański*
- III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej – *E. Rosiak*
- IV. Rynek oleistych w Polsce
  1. Produkcja rzepaku – *E. Rosiak*
  2. Obroty rzepakiem – *E. Rosiak*
  3. Handel zagraniczny oleistymi – *M. Krzemiński*
  4. Przemysł tłuszczowy – *E. Rosiak, M. Wigier*
  5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych – *E. Rosiak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66

AUTORZY:

dr inż. Ewa Rosiak
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 50-54-598

mgr Marcin Krzemiński
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-46-32

dr Marek Wigier
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-44-38

mgr Wojciech Sabarański
• SPARKS POLSKA Sp. z o.o. •
Warszawa
Tel.: (22) 510-36-46

mgr inż. Teresa Zdziarska
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-44-40

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 25.10.2011 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w maju 2012 r.

Światowe zbiory nasion oleistych w sezonie 2011/12 wzrosną. Spadek produkcji soi, rzepaku i lnu z nadwyżką będzie zrekomensowany przez duży wzrost zbiorów nasion słonecznika, bawełny oraz mniejszy pozostałych oleistych. Relacje popytowo/podażowe na światowym rynku oleistych w sezonie 2011/12 pozostaną nadal napięte, a ceny nasion oleistych i produktów ich przerobu będą wysokie.

Spadek zbiorów rzepaku w skali globalnej (o 1,9%) będzie większy niż spadek zbiorów konkurencyjnej soi (o 1,7%). Dużo niższe zbiory rzepaku w UE-27 i w Chinach, częściowo zostały zrekomensowane przez ich wzrost w Kanadzie i w Indiach. W drugiej połowie sezonu przewiduje się też wzrost zbiorów rzepaku w Australii. Przy rosnącym popycie na żywność i energię, światowe zużycie przekroczy produkcję rzepaku, a jego zapasy na koniec sezonu będą znacznie mniejsze niż na początku sezonu.

Zbiory rzepaku w UE-27 obniżyły się w 2011 r. do 18,7 mln ton (o 8,9% w porównaniu z rokiem poprzednim), z powodu słabszego przezimowania rzepaku i wiosennej suszy. Zmniejszyły się w większości państw UE-27, w tym u tak dużych producentów jak Niemcy i Polska. Większe były tylko we Francji i w Wielkiej Brytanii. Przy dużo niższych zbiorach, w sezonie 2011/12 przerób rzepaku w UE-27 obniży się. Zapasy na koniec sezonu zmniejszą, a wskaźnik zapasów do zużycia pogorszy się.

Zbiory rzepaku w Polsce w 2011 r. obniżyły się do 1,9 mln ton (o 10,1% w porównaniu z rokiem poprzednim) w wyniku spadku areału uprawy i płoń. Na krajowym rynku wystąpiła duża przewaga popytu nad podażą rzepaku i w ślad za tym jego ceny bardzo

znaczaco wzrosły. W III kwartale 2011 r., w którym skupiono ponad 1 mln ton rzepaku (57% zbiorów), przeciętna cena skupu rzepaku (1834 zł/t) była o 45% wyższa niż przed rokiem. Bardzo wysokie ceny skupu i wydatna poprawa relacji cen rzepak: pszenica przyczyniły się do wzrostu zasiewów rzepaku oziemego pod przyszłoroczne zbiory (o 10-12% do 850-870 tys. ha).

W ślad za spadkiem zbiorów i zapasów, w sezonie 2011/12 krajowa podaż rzepaku obniży się do 1,9 mln ton (o 16% w porównaniu z sezonem poprzednim). W celu uzupełnienia krajowej podaży przewiduje się duży wzrost importu rzepaku (o 34%). Jeżeli uda się zrealizować wysoki import, a jego eksport będzie o połowę niższy niż w sezonie poprzednim, krajowy przerób rzepaku zmniejszy się o 3%, ale będzie znacząco niższy w porównaniu z rekordowo wysokim przerobem w sezonie 2009/10 (spadek o 18%). Zapasy rzepaku na koniec sezonu pozostałyby równie niskie jak przed rokiem.

Wyniki handlu zagranicznego oleistymi w I półroczu 2011 r. pogorszyły się w porównaniu z I półroczem 2010 roku. Eksport rzepaku, oleju i śruty rzepakowej zmniejszył się, wyższy był tylko wywóz margaryn. Jednocześnie zwiększył się znacząco import surowców i produktów oleistych. Mniejszy był tylko przywóz margaryn. Przy bardzo wysokich cenach ujemne saldo handlu zagranicznego oleistymi (518 mln EUR) było o 48% większe niż w I półroczu 2010 roku. W skali całego roku, jak i w sezonie 2011/12 deficyt handlu zagranicznego oleistymi pogłębi się, głównie w wyniku spadku eksportu rzepaku i produktów jego przerobu, przy utrzymaniu się relatywnie wysokiego importu oleistych.

W 2011 r. przemysł tłuszczowy po raz kolejny zmniejszy przerób rzepaku i produkcję surowego i rafinowanego oleju rzepakowego. Zwiększy natomiast produkcję margaryn, ze względu na utrzymujący się wysoki popyt eksportowy na tę grupę produktów.

Wyniki finansowe przemysłu tłuszczowego w I półroczu 2011 r. wyraźnie poprawiły się w porównaniu z I półroczem 2010 r., ale były nadal gorsze niż w całym przemyśle spożywczym. Sektor generował zyski. Wzrosły nakłady inwestycyjne i stopa inwestowania. Wskaźnik bieżącej płynności finansowej wzrósł i ukształtował się powyżej średniej dla całej branży spożywczej. Sytuacja finansowa przemysłu tłuszczowego w II półroczu 2011 r. może się pogorszyć, ze względu na przewidywany spadek przetwórstwa rzepaku oraz możliwe pogorszenie relacji cen zbytu produktów do cen zakupu surowców.

Ceny detaliczne tłuszczów roślinnych do końca 2011 r., a także w I półroczu 2012 r. będą systematycznie wzrastać, z uwagi na wysokie ceny surowców dla przemysłu tłuszczowego (krajowego rzepaku, jak i olejów z importu). Wzrost ich cen w relacji grudzień do grudnia i rok do roku będzie znacznie większy niż w analogicznych okresach poprzednich.

W konsumpcji tłuszczów roślinnych w 2011 r. i w latach następnych będzie kontynuowany powolny trend wzrostowy. Przewiduje się, iż przy niewielkich zmianach w bezpośrednim ich spożyciu w gospodarstwach domowych, następować będzie dalszy wzrost ich zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

Global oilseed crop production in the 2011/2012 season will increase. The fall in the production of soya beans, rape and flax will be more than compensated for by a large increase in crops of sunflower seed, cotton and a lower increase in the other oil plants. Supply and demand relations on the global market for oil plants in the 2011/12 season will remain tense, and the prices of oilseeds and products of their processing will be high.

The fall in rape crops on a global scale (by 1.9%) will be higher than the decline in competitive soya bean crops (by 1.7%). Much lower rape crops in the EU-27, as well as in China, has been partly compensated for by its growth in Canada and India. It is also anticipated that rape crops in Australia will increase in the second half of the season. With the growing demand for food and energy, global consumption will exceed the production of rape and its stocks at the end of the season will be much lower than at the beginning of the season.

Rape crops in the EU-27 decreased in 2011 to 18.7 million tonnes (by 8.9% in comparison to the previous year), because less crops lasted through the winter and the spring drought. It decreased in most countries of the EU-27, including such major producers as Germany and Poland, increasing only in France and Great Britain. With much lower crops, in the 2011/12 season rape processing in EU-27 will decrease. Stocks will fall at the end of the season and the stocks-to-consumption ratio will deteriorate.

Rape crops in Poland in 2011 fell to 1.9 million tonnes (by 10.1% in comparison to the previous year) as a result of the fall in acreage and crops. On the domestic rape market there was a large excess of demand

over supply, which resulted in significantly higher prices. In the third quarter of 2011, in which more than 1 million tonnes of rape were bought (57% of crops), the average buying-in price for rape (PLN 1834/tonne) was 45% higher than a year ago. The very high buying-in prices and considerable improvement in the ratio of rapeseed : wheat prices contributed to an increase in winter rape sowing for next year's crops (by 10-12% to 850-870 thousand ha).

Following the lower crop production and stocks, in the 2011/12 season the domestic supply of rape will decrease to 1.9 million tonnes (by 16% in comparison to the previous season). In order to complement domestic demand it is expected that rape imports will increase significantly (by 34%). If the higher imports are achieved, and the exports will be lower by half than in the previous season, the domestic processing of rape will decrease slightly (by 3%), but will be considerably lower in comparison with the record processing in the season 2009/2010 (an 18% decrease). Rape stocks at the end of the season would remain just as low as in the year before.

The results of international trading in oilseed in the first half of 2011 deteriorated in comparison with the first half of 2010. Rape, oil and rapeseed meal exports decreased; only margarine exportation increased. At the same time imports of resources and oilseed products increased considerably. Only margarine imports decreased. With very high prices, the foreign trade deficit in oilseeds (EUR 518 million) was 48% higher than in the first half of 2010. On the scale of the entire year, as well as in the 2011/12 season, the foreign trade deficit will increase, especially as a result of the decrease in exports of

rape and products of its processing, while imports of oilseeds will remain relatively high.

In 2011 the oil and fat industry will again reduce the processing of rape and the production of crude and refined rapeseed oil, whereas it will increase the production of margarine, due to the still-high export demand for this product group.

The financial results of the oil and fat industry in the first half of 2011 clearly improved in comparison to the first half of 2010, but were still worse than for the entire food industry. The sector generated profits. Capital expenditures and investment rate increased. The current financial liquidity ratio increased and was above average for the entire food industry. The financial situation of the oil and fat industry in the second half of 2011 might deteriorate due to the expected fall in rape processing and the possible deterioration of the ratio of the selling prices of products to the purchase prices of raw materials.

The retail prices of vegetable fats will rise progressively until the end of 2011, as well as in the first half of 2012, due to the high prices of resources for the oil and fat industry (domestic rape and imported oils). The increase in their prices December to December and year-on-year will be much greater than in the previous corresponding periods.

The slow growth trend in the consumption of vegetable fats will continue in 2011 and in the following years. It is expected that, while changes in direct consumption in households will be insignificant, the use of vegetable fats in the food and restaurant industries will continue to increase.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazą się:

1. Rynek drobiu i jaj (40) • listopad 2011,
2. Rynek owoców i warzyw (39) • listopad 2011,
3. Popyt na żywność (13) • marzec 2012,
4. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (39) • marzec 2012,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (35) • marzec 2012,
6. Rynek pasz (31) • kwiecień 2012,
7. Rynek mleka (42) • kwiecień 2012,
8. Rynek ryb (17) • kwiecień 2012,
9. Rynek zbóż (42) • maj 2012,
10. Rynek drobiu i jaj (41) • maj 2012,
11. Rynek mięsa (42) • maj 2012,
12. Rynek rzepaku (41) • maj 2012,
13. Rynek owoców i warzyw (40) • czerwiec 2012,
14. Rynek cukru (39) • czerwiec 2012.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

**Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4**

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2011 roku wynosi 42 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa, tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>